

Verbindend vieren voorbereiden – Workshop

10 keer wat verbindend vieren niet is, met waar mogelijk een paar Bijbelse voorbeelden.

1. Verbindend vieren is geen compromis. “Ach, we laten de band ook nog een paar nummers spelen, zijn zij ook blij.” Niet voor niets noemt Psalm 150 verschillende instrumenten en –groepen om bij de lofzang te betrekken.
2. Verbindend vieren is geen potpourri. “We doen er ook nog maar een kunstwerk bij en een gedicht en in zaal 2 mag nog iemand dansen.” Denk om de volumeknop. Nogal wat psalmen zijn een “stil” gebed, psalm 131 omschrijft de *stilte* juist als manier om dicht bij God te zijn.
3. Verbindend vieren is niet “leuk”. Doordat er veel verschillende talenten aan meewerken, duurt het voorbereidingsproces langer. Bij het voorbereiden van de voorbeeldvieringen zijn wij altijd erg lang bezig met het vaststellen van het plot van de dienst en vooral het voorkomen dat het te groot wordt. Het wordt al gauw te wijdlopig. Soms voelt het als het volk Israël in de woestijn. Je wilt van A naar B, maar de praktijk is een zwerftocht van jaren.
4. Narratief denken of verhalend denken is niet denken in verhaaltjes. Het is je plek zoeken in Gods grote verhaal met de mensen. Het is je plek weten in de heilsgeschiedenis en daarin verbindingen zoeken met God en je medemens. Voorbeeldviering 1 is ontstaan uit het verlangen naar uitzicht, hemels perspectief op het beloofde land. Wij staan als het ware op de berg en zien het beloofde land liggen, maar telkens is daar weer de bijbelse realiteit dat verheerlijking gezocht en voor ons gevonden is in de diepte. Worship does Gods Story – om met Robert E. Webber (1933–2007) te spreken.
5. Werken met vrijwilligers of voorbereidingsgroepen betekent niet dat er niemand is die knopen doorhakt. Niets is er dodelijker dan met een voorbereidingsgroep doelloos bladeren in een liedbundel. Jij, als leidinggevende, hakt knopen door. Jij bent expert. Mozes trad wel degelijk als leider op, hoezeer hij ook twijfelde aan

zijn eigen leiderschap.

6. Een verzorgde liturgie betekent niet dat je altijd dezelfde orde volgt. Een orde is goed, maar soms dient Gods verhaal een orde aan. In Psalm 89 roept het Gloria het Kyrië op, terwijl de volgorde Kyrië–Gloria gangbaar is geworden in onze liturgie.
7. Verbindend vieren is niet alleen maar muziek. Ik heb zelf een blinde vlek voor beeldende kunst, dans en bloemschikkingen. Ik laat anderen daarin graag hun expertise inbrengen. Dit betekent omgekeerd ook dat verbindend vieren niet staat of valt met een goede organist of een strakke band. Want: er is meer dan muziek. David danste voor de ark en Jezus werd in Jeruzalem onthaald met kleden, takken en bladeren.
8. Je frustratie is je kracht. Waarom word je zo boos op die mevrouw die bij een beetje vernieuwing begint te mekkeren? Probeer het gesprek over liturgie aan te gaan. De Christushymne uit Fillipenzen 2 is voor mij een kerntekst over liturgie: de liturgie is niet dienstbaar aan mij, maar andersom.
9. Verbindend vieren gaat niet zonder draagvlak. Mijn vorige gemeente was niet een gemeente met een zangcultuur. Wel werkte een aanzienlijk gedeelte van de gemeente in de bouw en had een bus op de oprit staan. Er zijn vele gaven van de Geest...
10. Verbindend vieren is niet iets extra's, wat ook nog moet gebeuren, verbindend vieren is een creatieve manier om het probleem op te lossen van vieringen die je uit de vingers dreigen te glippen. Omgekeerd is het een inspirerende en vernieuwende manier van denken over liturgie: het net over de andere boeg gooien.

Casus 1: De laatste zondag van het kerkelijk jaar overleven.

Inleiding

Volgende week is het zover: in veel kerkelijke gemeenten wordt de laatste zondag van het kerkelijk jaar gevierd. En hier durf je het toe te geven: eigenlijk zie je er wat tegenop. Verdrietige mensen, walmende kaarsen, een te lange lijst van namen die te langzaam wordt voorgelezen met mondhoeken die te veel naar beneden wijzen. Mensen zeggen dat ze deze vorm van vieren erg waarderen, maar jij kunt je ei niet echt kwijt. Niet alleen kunnen de teksten op het rooster je niet echt stichten, ook zie je voor je hoe de helft van de dienst in beslag wordt genomen door het herdenken van de overledenen en de gelegenheid die gemeenteleden krijgen om zelf een kaars aan te steken. Daarnaast wil de één een gedicht voorlezen en de ander een kort in memoriam van zijn overleden vader voorlezen. Je voelt aankomen dat de dienst met je op de loop gaat en bent bang dat mensen niet geïnteresseerd zijn in de andere (inhoudelijke) helft van de dienst. Terwijl je juist op deze zondag een boodschap van troost wilt laten klinken, hoe bondig en kernachtig ook. Je was tijdens een moment van bijbelstudie erg getroffen door psalm 91 en speelt met het idee om hiermee aan de slag te gaan tijdens de laatste zondag van het kerkelijk jaar.

Opdracht

Verzin een manier voor het herdenken van overledenen op de laatste zondag van het kerkelijk jaar waarin de boodschap van psalm 91 mag doorklinken.

Vragen (Neem voor de eerste vraag vijf minuten voor jezelf – bespreek de overige vragen groepsgewijs)

- Wat is voor jou de boodschap van psalm 91?
- Waarom zou je deze psalm willen laten klinken op deze laatste zondag van het kerkelijk jaar?
- Hoe zou je de boodschap van deze psalm leidend kunnen laten zijn in de manier waarop je de herdenking van de overledenen opzet?
- Welke inbreng van gemeenteleden zelf stel je tijdens deze dienst op prijs?

Casus 2: Kerst mét Ere zij God

Inleiding

Je bent het “Ere zij God” een keer “vergeten” op te geven na de kerstnachtdienst. Dat heb je geweten. Bij de uitgang vertrouwde een paar gemeenteleden, die je vaag van gezicht kent, je toe dat je op deze manier hun het kerstfeest ontnomen hebt. Als het zo moet, komen ze niet weer. Op de kerkenraadsvergadering waarop de diensten worden geëvalueerd, werd ook heel kritisch gereageerd op je “omissie”. Zelf vind je het Ere zij God maar zozo: Pruisische marsmuziek, muzikaal zo plat als een dubbeltje, wijldlopig. Tijdens een huisbezoek, nog voor half november zegt een gemeentelid al tegen je: “we gaan dit jaar toch wel het Ere zij God zingen?” Jij denkt: “Jullie willen het Ere zij God? Jullie krijgen het Ere zij God!”

Opdracht

Verzin een manier waarop het Ere zij God tot zijn recht komt in het hart (dus niet aan de rand) van je kerstnachtliturgie.

Vragen (Neem voor de eerste vraag vijf minuten voor jezelf – bespreek de overige vragen groepsgewijs)

- Wat is de herkomst en boodschap van het lied Ere zij God?
- Wat zijn de mogelijkheden van het lied? Kun je ermee spelen?
- Hoe kun je het lied zo laten klinken dat het een onmisbaar onderdeel wordt van het plot van de kerstnachtdienst.
- Hoe ga jij om met je eigen weerstand in de liturgie?

Casus 3: Oudejaarsavond: voorprogramma van de cabaretier

Inleiding

Je gemeente is gewend om op oudejaarsavond nog een kerkdienst te beleggen. Sterker nog: de kerk zit vol. Zelf vind je het een lastige dienst. Waarom zou je, als je er een eigen kalender op na houdt, ook nog het burgerlijk oudjaar gaan vieren? Het *Oecumenisch Leesrooster* roostert de oudejaarsviering bewust niet in. Bovendien heb je het gevoel dat je in het voorprogramma zit van de oudejaarsconferentie, die natuurlijk net wat spitsvondiger, speelser en spannender is. Opeens komt de ingeving: wat cabaretiers doen is in feite een moderne vorm van profetisch spreken.

Opdracht

Bereid een gedeelte van een oudejaarsavonddienst voor waarin jij profetisch spreekt, op welke manier dan ook.

Vragen (Neem voor de eerste vraag vijf minuten voor jezelf – bespreek de overige vragen groepsgewijs)

- Denk na over een recente maatschappelijke ontwikkeling waar jij je kwaad over maakt.
- Is er een bijbeltekst die deze woede kan kanaliseren?
- Bedenk een manier waarop jij je woede kunt delen met gemeenteleden en een echo van Gods stem daarin kunt laten horen.
- Wanneer ben jij de/het/een spreekbuis van Gods verhaal?